

2026-03-20
Stiftelsen Allmänna Barnhuset
Remissvar

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se
Diarienummer S2026/00342

Stiftelsen Allmänna Barnhuset, remissvar:

utkast till lagrådsremiss Elektronisk övervakning – ett verktyg för socialtjänsten till skydd för barn och unga

Stiftelsen Allmänna Barnhusets har tagit del av förslag som rör möjligheten för socialnämnden att besluta att efterlevnaden av en särskild föreskrift om skyldighet för barnet eller den unge att under vissa tider uppehålla sig i bostaden ska få kontrolleras med hjälp av elektronisk övervakning.

Vi delar synen på att utvecklingen när det gäller barns involvering i kriminalitet är mycket allvarlig och att nya åtgärder kan behöva prövas för att bryta en negativ utveckling, för barnet och för samhället. Barnets bästa behöver inte utesluta skarpa åtgärder som innebär tillfälliga begränsningar för barnet. Trots detta ser vi att förslaget innebär risker för barnet och konsekvenser som inte utretts tillräckligt. Vi avstyrker därför förslaget som helhet.

5.

Utkastets förslag

Det ska införas en möjlighet att med hjälp av elektronisk övervakning kontrollera att ett barn eller ung person följer en av socialnämnden beslutad särskild föreskrift om en skyldighet att under vissa tider uppehålla sig i bostaden eller annan anvisad plats som kan likställas med bostad.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset avstyrker förslaget.

Stiftelsen bedömer att öppna insatser utan samtycke från vårdnadshavare, barn och unga inte är en ändamålsenlig väg för att tillgodose barnets bästa eller skapa goda förutsättningar för barnets

utveckling och situation i familjen. I stället bör åtgärder som stärker socialtjänstens, skolans och andra välfärdsaktörers möjligheter att erbjuda tidigt och tillgängligt stöd prioriteras.

Den nya socialtjänstlagen innebär ett ökat fokus på förebyggande och främjande arbete. Stiftelsen vill understryka vikten av att detta arbete inte motverkas genom införandet av nya repressiva och integritetsingripande tvångsåtgärder. Sådana åtgärder riskerar att försvåra uppbyggnaden av tillitsfulla relationer mellan socialtjänsten och familjer, vilket är en central förutsättning för att insatser ska kunna komma barnet till del.

De tvångsåtgärder som redan finns inom socialtjänsten fyller en viktig funktion när barnets bästa kräver det. Samtidigt innebär de att samhället intar en tydlig maktposition i förhållande till familjen. En ytterligare utvidgning av denna makt riskerar att försvåra möjligheterna att etablera tillit mellan socialtjänsten och barn, unga och vårdnadshavare samt att försvaga föräldrarnas ansvar och mandat i relation till sina barn. Stiftelsen anser därför att insatser som stärker föräldrar i deras omsorgsansvar bör prioriteras.

Utkastet tar sin utgångspunkt i att familjer i stor utsträckning avstår från att ta emot öppna insatser. Stiftelsen menar att det finns skäl att närmare utreda orsakerna till detta samt vilka åtgärder som kan bidra till att öka mottagligheten för stöd. Om fler familjer tog emot de insatser som erbjuds skulle barns behov i större utsträckning kunna tillgodoses.

Stiftelsen saknar även en diskussion om i vilken utsträckning vårdnadshavare själva kan efterfråga stöd för att skydda sina barn från att dras in i kriminalitet. En ordning där vårdnadshavare samtycker till begränsningar av barnets rörelseutrymme, exempelvis genom elektronisk övervakning, skulle i sådana fall kunna utgöra ett stöd för familjen snarare än en ren tvångsåtgärd.

Stiftelsen vill betona att arbetet med att bryta en kriminell utveckling hos barn och unga förutsätter att den kriminella identiteten inte förstärks. I sin nuvarande utformning som repressiv kontrollåtgärd finns en risk att den föreslagna åtgärden – som i andra sammanhang utgör en straffrättslig sanktion – kan bidra till att förstärka en sådan identitet hos barnet. Trots förslagets teknikneutralitet kan det även innebära en ökad stigmatisering.

10.2

Utkastets bedömning

Förslagen förväntas ha övervägande positiva konsekvenser för barn och unga.

Förslagen bedöms kunna förhindra eller förebygga att barn och unga involveras i eller ägnar sig åt brottslig verksamhet.

Stiftelsen Allmänna Barnhuset delar inte bedömningen att förslagen generellt förväntas ha övervägande positiva konsekvenser för barn och unga.

Stiftelsen anser att utredningens förslag saknar en övergripande barnkonsekvensanalys i linje med regeringens strategi för barnets rättigheter (2009/10:232). I en sådan analys tas, utöver barnkonventionens rättigheter, även hänsyn till forskning, barnets synpunkter men också övriga samhällsintressen som i vissa fall kan vara överordnande. Syftet är att grundligt analysera vad barnets bästa innebär, och vilka risker för barnet som förslaget medför. En barnkonsekvensanalys ska också visa på om/ barnets bästa eventuellt behöver stå tillbaka för andra intressen, och hur/vilka kompenserande åtgärder som kan krävas för att leva upp till barnets rättigheter. En viktig och nödvändig del i en barnkonsekvensanalys handlar om att inhämta och beakta barns röster i såväl problemformulering som analys och förslag. I förslaget saknas barns synpunkter och röster.

En ofta bortglömd grupp, men en grupp vi vet riskerar att rekryteras till kriminalitet, är barn med olika typer av funktionsnedsättningar. Åtgärdens konsekvenser för dessa barn med en särskild utsatthet behöver belysas mer grundligt i en sådan analys.

I beredningen av remissvaret har Marianne Gabrielsson och Emma Fagerstrand deltagit.

2026-03-19

Linda Ljunggren Syding

Generalsekreterare

Beatrice Ask

Ordförande